

Cuprins

I. SIRIA, PARADIGMA UITATĂ

1. Sfântul Efreem Sirul, creștinismul siriac și cealaltă teologie 7

II. ALEXANDRIA, PARADIGMA REPRIMATĂ

2. Origen, contemporanul nostru 21
3. Dilemele exegezei evagriene: filologie sau/și congenialitate 43
4. Introducere la o călătorie spre marginea infernului singurătății noastre . . . 55
5. Secretul celor două Melanii 65
6. Diaconița și Arhiepiscopul 71

III. BIZANȚUL, PARADIGMA ORTODOXĂ CLASICĂ

7. Și totuși tradiția are dreptate. Note pe marginea interpretării *Corpusului Areopagitic* 89
8. Misterul Feței lui Hristos în Tradiția ortodoxă 107
9. Fața eshatologic-apocaliptică a lui Hristos în Tradiția răsăriteană 125
10. Iconologia bizantină între politică imperială și sfințenie monahală . . . 139
11. Sfântul Simeon Noul Teolog și provocarea mistică în teologia bizantină și contemporană 173
12. *Catehezele* simeoniene: problematica filologică, istorică și spirituală . . 201
13. *Capitolele, Imnele și Epistolele* simeoniene — problematica filologică, istorică și spirituală 211
14. Lumina liturgică a Teologului luminii lui Hristos 229
15. Teolipt al Filadelfiei, un autor filocalic inclasabil 233

16. Morala și spiritualitatea ortodoxă în viziunea Sfântului Grigorie Palama 277
 17. Sfântul Marcu al Efesului, Explicarea cuvintelor rugăciunii lui Iisus . . 305

IV. GRECIA MODERNĂ

18. Strategii de promovare a Tradiției patristice în epoca modernă:
 cazul Greciei secolului XVIII 315
 19. Cosma Etolianul, un apostol ortodox în secolul XVIII 327

V. RUSIA

20. Secretul dezvăluit al *Troiței* Sfântului Andrei Rubliov 335
 21. Un pelerin și un epilog anonim al Filocaliei 341
 22. Sfântul Ioan din Kronștadt între Liturghie și revoluție 357
 23. Cuviosul Siluan Athonitul: între iadul deznădejzii și iadul smereniei
 și iubirii lui Hristos 381
 24. Arhimandritul Sofronie și rugăciunea ca „artă a artelor” 411
 25. Rusia și filozofiile ei — lecție pentru mileniul III 417

VI. PROFILURI CONTEMPORANE

26. Profil teologic athonit contemporan: monahul Teoclit Dionisiatul 429
 27. Între Athos și Atena: note pe marginea unei dispute 449
 28. Un „stareț de la Roma”: părintele Tomáš Špidlík S.J. 471
 29. Părintele Tomáš Špidlík — un prieten al Sofiei în Compania lui Iisus . 483

VII. ROMÂNIA

30. Monahismul românesc și spiritualitatea lui 495
 31. *Scara* Sfântului Ioan Scărarul în România: destinul unei cărți,
 simbolul unui popor 511
 32. Posteritatea românească a paisianismului și dilemele ei 533
 33. Spiritualitatea cernicană: figuri fondatoare, dimensiuni, repere 553
 34. „Rugul Aprins” — o înflorire a idealului isihast la începutul
 comunismului în România 565